

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. I. Primum omnium Sacramentorum locum tenet Baptismus, plenè à Christo institutus paulò postquam à Joanne fuit baptizatus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

nis & rei in Baptismo, pro eius institutione sit

CONCLUSIO I.

Primum omnium Sacramentorum locum tenet Baptismus, plenè à Christo institutus paulò postquam à Joanne fuit baptizatus.

6. Baptismus est verum Sacramentum. Ut definitur in Concilio Florentino, Trident. Baptismus esse verum novæ Legis Sacramentum, nequidem hæretici audent negare; omnes siquidem qui aliqua Sacramenta agnoscunt, semper primo loco ponunt Baptismus. Dehinc autem à Concil. Florentino in decreto Unionis ibi: *Novæ Legis septem sunt Sacramenta, scilicet Baptismus &c.* Et à Concil. Tridentino sess. 7. can. 1. de Sacramentis in genere: *Si quis dixerit, Sacramenta novæ Legis non fuisse omnia à Jesu Christo Domino nostro instituta, aut esse plura vel pauciora quam septem, videlicet Baptismus &c.*

Rationem do: quia est cæremonia sensibilis seu externa (quam nemo sanæ mentis potest negare) causans gratiam sanctificantem sive remissionem peccatorum ex opere operato; ut patet ex Scriptura Joan. 3. v. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.* Mar. ult. v. 16. *Qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit.* Ad Titum 3. v. 5. *Secundum suam misericordiam salvos nos fecit per lavacrum regenerationis.* Ad Ephes. 5. v. 26. *Mundans lavacro aque in verbo vitæ.* Act. 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum vestrorum.*

7. Confirmatur perpetuo usu Ecclesiæ & infinita propemodùm Patrum auctoritate, quorum aliqui plures hac de re libros scripserunt, ut D. Basilius & August. adeo ut hæc veritas potiùs ab Auctoribus supponatur, quam de ea disputetur. Unde Scotus 4. dist. 3. q. 4. n. 2. *Quæstio* (inquit) *supponit Baptismus institutum fuisse in lege nova, quod verum est & rationale. Verum, sicut patet ex multis auctoritatibus novi Testamenti & Christi & Apostolorum, in quibus probatur necessitas Baptismi, quod non esset, nisi esset institutus in lege illa legitime.* Et infra num. 3. *Isud etiam suppositum est rationale; quia Sacramentum principale legis Evangelicæ, per quod scilicet intratur in eius observantiam, debuit esse novum & proprium illi legi..... debuit*

etiam isud Sacramentum esse evidens in significatione, quia ista est lex veritatis evacuans umbram. Et debuit esse copiosum in gratiæ collatione, quia hæc est lex gratiæ. Ioan. 1. *Gratia & veritas per Jesum Christum facta est.* Debuit etiam esse facile, quia Jugum Christi suave est & onus eius leve, Matth. 11. *Item debuit esse commune, quia Deus ad legem Moysi elegit unum populum tantum, sed ad novam Legem totum mundum: In omnem terram exiit &c.* Hæc quatuor inveniuntur in uo, scilicet in ablutione cum verbis; quia hoc evidenter significat mundationem animæ, quæ est effectus principalis, & dat gratiam copiose. Unde in Psalm. dicitur aqua refectiois. *Super aquam refectiois educavit me.* Est & facilis; quia nullo modo periculosa, sicut fuit Circumcisio: & communis omni sexui & ætati.

Ubi nota, cum Doctor dicit Baptismus esse Sacramentum principale sive primum legis Evangelicæ, non intelligere primum dignitate (constat quippe ex disputatione præced. Sect. 4. Concl. 3. alia Sacramenta, puta Confirmationem & Ordinem, & probabiliter Eucharistiam, esse digniora) sed primum origine, id est, institutione ac susceptione; de qua etiam primitate intelligitur conclusio, quæ desumpta est ex Florentino supra, ibi: *Primum omnium Sacramentorum locum tenet Baptismus.* Et ostendens de qua primitate loquitur, addit: *Quod vitæ spiritualis ianua est: per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficiuntur Ecclesiæ.* Et Doctor: *Per quod scilicet intratur in eius (Ecclesiæ) observantiam.*

Eodem modo loquitur Rit. Rom. titulo de Sacramento Baptismi in principio: *Sacrum* (inquit) *Baptisma Christianæ Religionis, & æternæ vitæ ianuam, quod inter alia novæ legis Sacramenta à Christo instituta primum tenet locum &c.*

Enimverò omnia Sacramenta, præter Eucharistiam, invalidè administrantur non baptizatis; hæc verò illicitè, nisi fortè in extrema necessitate, quando Baptismus est impossibilis. De Confirmatione habetur sess. 7. Concilij Trident. Can. 1. de hoc Sacramento: *Si quis dixerit Confirmationem baptizatorum &c.* De Pœnitentia colligitur ex eodem Concilio sess. 14. ubi plurius locis supponit Sacramentum hoc solum esse institutum pro lapsis post Baptismus cap. 1. ibi: *Quo tam insigni factio, & verbis tam perspicuis potestatem remittendi & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post Baptismus lapsos &c.*

Invaliditas Extræe Unctionis probatur ex eadem sess. in præmio de Sacramento Extræe Unctionis, ibi: *Quod* (Sacramen-

Illudque probat per varias rationes & congruentias; Joan. 1. v. 17. Matth. 11. v. 30.

Psalm. 18. v. 21. Psalm. 22. v. 2.

8. Et vocatur ab ipso primo novæ Legis Sacramentum;

Intellige institutionem & susceptionem obligationem.

Quomodo loquitur etiam Florentinum;

Et Rituale Romanum;

9. Ratio: quia est invalida aut illicita Sacramentorum administratio non baptizatis.

Offenditur invaliditas Confirmationis & Pœnitentiæ ex Trident.

Baptismus est verum Sacramentum. Ut definitur in Concilio Florentino, Trident.

Et probatur ex natura Sacramenti ut sic.

Mar. ult.

Ad Titum 3.

Ephes. 5.

Act. 2.

7. Et confirmatur usu Ecclesiæ & Patrum auctoritate.

Scotus.

Quibus consentit Scotus,

cramentum) non modo Penitentia, sed & totius Christiana vite, qua perpetua Penitentia esse debet, consummativum existimatum est à Patribus. Ergo supponit vitam Christianam. Item cap. 1. ibi: Per Iacobum autem Apostolum ac Domini fratrem fidelibus commendatum ac promulgatum. Ergo pro illis solis institutum. Præterea cap. 3. ibi: Et denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant.

Item Extremæ Vnctionis.

Item Sacramentum Ordinationis, per quod quis constituitur in altiori gradu in Ecclesia.

Item Matrimonij.

Quæ omnia sunt clara ex cõmuni sensu Ecclesie.

De tempore institutionis Baptismi controvertunt DD. Catholici.

Veritas ex sacro quod non tunc quando Christus à Joanne baptizabatur.

Neque cum dictum fuit Nicodemis: Nisi quis &c.

Porro quod attinet Sacram Ordinationem, cum per illam homo constituitur in altiori gradu in Ecclesia Dei, quam sint cæteri Christiani, necessarium est ut prius sit sicut cæteri; quippe nullus constituitur Præfectus vel Dux exercitus, quin hoc ipso intelligatur miles vel subditus. Sic ergo neque Ecclesia aliquem constituit Præfectum, nisi sit ipsi subditus, saltem per characterem Baptismi. Denique constat Matrimonium infidelium non esse verum Sacramentum, cum possit dissolvi altero ad fidem converso; ut latius infra in proprijs disputationibus.

Igitur manifestum est, accedente communi consensu & traditione universalis Ecclesie, reliqua omnia Sacramenta in sui subiecto præsupponere Sacramentum Baptismatis; quoniam Sacramenta solum instituta sunt in Ecclesia militante; per consequens pro ijs dumtaxat, qui vel per illa Ecclesiam ingrediuntur, vel certe jam in ea existunt.

Sed cum hæc satis consent, controversia est tamen inter Doctores Catholicos de tempore institutionis hujus Sacramenti. D. Leone, Chrysostomo, Ruperto, & alijs nonnullis Patribus opinantibus (saltem secundum externam apparentiam) institutum tantummodò post passionem; ob quorum auctoritatem ista opinio non est aliquâ notâ digna: quamquam Maldonatus in cap. 3. Joannis eam notet erroris. Mag. D. Thom. & alij putant probabilem.

Conclusio sicut communior, ita apparet verior, quam tradidit Doctor Subtilis 4. d. 3. q. 4. n. 2. ibi: Quando tamen primò fuit institutus (Baptismus) dubium est.

Non quidem quando Christus baptizabatur à Joanne; quia ille non fuit Baptismus Christi; id est, in forma Christi, sed in forma Joannis: tamen Christus dedicavit tunc aquam tanquam materiam idoneam suo Baptismo ex contactu sua mundissima carnis; quia in legislatore confirmatus est usus aque, id est ut ministerium. Nec etiam in illo verbo Ioan. 3. dicto Nicodemis: Nisi quis &c. quia non est verisimile tam necessarium Sacramentum in conclavi coram per-

sona privata institui, que non debuit esse præ institutionis illius. Neque etiam dissecebatur institui usque ad tempus Ascensionis Matth. ultimo; nam discipuli Christi ante passionem baptizabant Baptismo Christi. Ioan. 3. dicunt discipuli Joannis ad ipsum: Rabbi, cui testimonium perhibuisti, ecce ipse baptizat, & omnes veniunt ad eum. Et sequitur cap. sequenti: Quamquam J.esus non baptizaret, sed discipuli ejus, Convincitur ergo tempus institutionis fuisse ante illud tempus, quo discipuli Christi baptizabant, licet præcise hora institutionis non legatur in Evangelio. Ita Scorus.

Cum ergo paulò post Baptismum Christi ejus discipuli baptizaverint, videlicet ante captivitatem Joannis, ut patet ex Scripturis statim citatis: Joannes autem paulò postquam Christus fuit baptizatus, missus fuerit in carcerem, prout colligitur ex Mar. 6. & Luc. 3. sequitur ex mente Doctoris tunc fuisse Baptismum institutum.

Hanc sententiam docet D. Aug. (quem sequuntur Mag. D. Thom. & alij plerique Scholastici) Tract. 5. in Joan. circa finem: Non Iudam Joanni, sed Baptismum Christi etiam per Iudæ manus datum, Baptismo Joannis, etiam per manus Joannis dato rectè proponimus. Etenim dicitur est de Domino antequam pateretur, quia baptizabat plures quam Joannes (etiam Joanne adhuc vivente) deinde subiunctum est: quamvis ipse non baptizaret, sed discipuli eius: ipse, & non ipse. Ipse potestate, illi ministerio.

Ergo pro tunc erat institutus Baptismus Christi juxta mentem Doctoris sancti, qui tract. 13. in Joan. ad ista verba: Post hæc venit Iesus, & discipuli eius in terram Iudæam, & illic demorabatur cum eis, & baptizabant; sic inquit: Baptizatus baptizat, non eo Baptismo baptizat, quo baptizatus est. Dat Baptismum Dominus baptizatus à servo, ostendens humilitatis viam, & perducens ad Baptismum Domini: hoc est, Baptismum suum, præbendo humilitatis exemplum, quia ipse non respicit Baptismum servi. Idem docet Tract. 15. in principio. Igitur discipuli Christi baptizabant Baptismo Christi, & non Baptismo Joannis secundum D. August.

Confirmatur Primò: quia Joannes paulò ante turbis prophetaverat de Baptismo Christi fortiori, velut de re instanti, Lucæ 3. v. 16. Ego quidem aqua baptizo vos: veniet autem fortior me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calcamentorum eius: ipse vos baptizabit in Spiritu sancto & igni. Quare quilibet videns Christum per suos baptizantem, indubitanter apprehendere debebat, illum esse Baptismum prænuntiatum à Joanne. Unde & multi permoti testimonio

Neque illa fuit institutio que ad ascensionem Jo. 3. 26.

Sed facta post Christi Baptismum ante Joannis captivitatem.

17.

Hoc docet D. Aug. Tract. 5. in Joan.

Et tract. 15.

12. Quod confirmat etiam propheta Luc. 1.

testimonio Joannis conferebant se ad Christum, tamquam collaturum Baptismum perfectiorem.

Et tunc cum ipsi discipuli Joannis baptizarent, sed solus Joannes; quomodo credibile est Christi discipulos usos fuisse Joannis Baptismo? praeterquam cum nullus esset utilitatis, sed *militans* solummodo Christo (ut loquitur D. August. lib. de unico Baptismo cap. 7.) sicut legis vetera Sacramenta praefiguratario fungebantur officio; adeoque non usurpandus ab ipso Christo, tamquam minus congruens ejus dignitati. Ceteroquin quomodo recte Christus dicitur baptizasse per discipulos suos, & non potius Joannes? Et quam vel apparentem causam querela habuissent discipuli Joannis, quandoquidem summe honorificum id fuisset eorum Magistro?

Confirmatur Secundò: quia Baptismus discipulorum Christi refertur mox post reatum discursum Christi cum Nicodemus Joan. 3. in quo dictum erat v. 5. Nisi quis renatus fuerit &c. finito namque colloquio, v. 22. subiungitur: Post haec venit Iesus, & discipuli eius in terram Iudaeam: & illic demonstrabatur cum eis, & baptizabat. Utique Baptismo, quem antea praenuntiaverat, & de quo intruxerat Nicodemum. Nititur itaque conclusio nostra, quae est D. August. Cyrilli, aliorumque sanctorum Patrum, violenta praesumptione ex Scriptura desumpta.

Probatum autem Secundò ex Communione Eucharistica, quam Christus distribuit Apostolis ante passionem in ultima cena (Matth. 26. v. 26. Accipite & comedite: hoc est corpus meum) & Ordinatione ibidem facta, qua Apostolos constituit Sacerdotes, ut docet Trid. sess. 22. c. 1. ibi: Quia tamen per mortem sacerdotium eius (Christi) extinguendum non erat, in cena novissima, qua nocte tradebatur, ut dilecta sponsa sua Ecclesia visibile, sicut hominum natura exigit, requireret Sacramentum &c. corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis, Apostolis, quos tunc novi Testamenti Sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit &c. Et can. 2. Si quis dixerit, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes &c. anathema sit. Porro (ut ostendimus hac conclusione) tam Eucharistia, quam Ordinatio supponunt Baptismum, qui juxta legem ordinatam est janua ad reliqua Sacramenta, eorumque effectus percipiendos. Neque constat de dispensatione. Ergo saltem ante passio-

nem Baptismus Christi erat institutus.

Profectò Apostolos fuisse baptizatos Baptismo Christi, docet D. August. Epistola 108. circa medium: Scriptum (inquit) est, quando baptizatus est Apostolus Paulus; & scriptum non est, quando baptizati sunt alij Apostoli: verumtamen etiam ipsos baptizatos intelligere debemus. Quemadmodum scriptum est, quando baptizatae sunt plebes Ecclesiarum in Hierusalem & Samaria; quando autem baptizatae sunt aliae plebes gentium, quibus Apostoli Epistolas miserunt, non est utique scriptum: & tamen etiam ipsas baptizatas utique minime dubitamus, propter illam Domini sententiam: Nisi quis renatus fuerit &c.

Quòd autem fuerint baptizati ante passionem, paucis interjectis significat his verbis: Tunc ergo quando ab Hierosolymis exiit cum discipulis suis in Iudaeam terram, & illic morabatur cum eis, baptizabat non per se ipsum, sed per discipulos suos, quos intelligimus iam fuisse baptizatos sive Baptismo Joannis, sicut nonnulli arbitrantur; sive, quod magis credibile est, Baptismo Christi. Neque enim ministerio baptizandi desuit, ut haberet baptizatos servos, per quos ceteros baptizaret, qui non desuit memorabilis illius humilitatis ministerio, quando eis lavit pedes, & petenti Petro, ut non tantum pedes, verum etiam manus & caput ei lavaret, respondit: Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus: Vbi intelligitur, quòd iam Petrus baptizatus fuerat.

Quis ergo dubitet, iam tunc Baptismum fuisse institutum; idque non solum quoad designationem materiae, sed etiam quoad traditionem formae, atque propriam & intrinsecam ejus significationem & efficaciam? Quippe sola designatio materiae non est institutio Sacramenti, cum sola materia non sit Sacramentum; neque per illam solum sine forma potuerunt Apostoli baptizare. Nulla quoque erat ratio, quare effectus differretur, scilicet intrinsecus & proprius, hoc est, collatio gratiae sanctificantis, & impressio characteris.

Equidem post passionem habuit aliquem effectum extrinsecum, quem ante Christi sanguinem effusum non habebat, non defectu significationis aut efficaciae sacramentalis, sed quia nòdum plene erat persolutum pretium nostrae redemptionis, ut disertis verbis docet Innocentius III. c. Maiores 3. de Baptismo: Etsi originalis culpa remittebatur per circumfisionis mysterium, & Sacramentum Baptismi ante mortem Christi, & damnationis periculum vitabatur, non tamen perveniebatur ad regnum caelorum, quòd usque ad mortem Christi sui omnibus observatum; sed per Sacramenti Baptismi Christi sanguine rubricati culpa remittebatur.

H h vitatur

15. Apostoli fuerunt baptizati Baptismo Christi, S. August.

Etiā ante passionem, ut significat Augustinus

16.

Adeoque fuit institutus etiam quoad traditionem formae.

Habuit tamen post passionem aliquem effectum, quem non ante.

Innoc. III.

S. August.

13. II. ex Christi doctrina Joannis 3.

14. Probatum est ex Communione Eucharistica ante passionem distributa, Matth. 26. Trid.

Et ex Ordinatione in ultima cena facta.

Quia utriusque Sacramenti supponit Baptismum.

Seilicet re-
serationem
januæ cele-
stis.

17.
Unde bene
dicitur Ba-
ptismus post
resurrectio-
nem solum
completè
institutus.

Rom. 6.

Propter si-
gnificatio-
nem Passio-
nis & Res-
urrectionis
Christi,

Et usque
frequentio-
rem usum
& dispensa-
tionem,

Et susci-
piendi obli-
gationem.

18.

Leo Papa.

19.
Nec refer-
ret, quod
oppositum
docuisset
D. Leo ali-
que PP.

vicatur periculum, & ad regnum celorum per-
venitur, cuius ianuam Christi sanguis fidelibus
suis misericorditer referavit.

Quâ ratione dicere possumus, Baptis-
mum quoad suam institutionem & effi-
caciâ fuisse completum post Resurrectio-
nem; sicut etiam ex parte rei significat:
siquidem significat Passionem & Resur-
rectionem Christi, teste Apostolo ad Ro-
man. 6. vers. 3. 4. & 5. An ignoratis, quia
quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in
morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim
sumus cum illo per Baptismum in mortem:
ut quomodo Christus surrexit à mortuis per
gloriam Patris; ita & nos in novitate vitæ
ambulemus. Si enim complantati facti sumus
similitudini mortis eius; simul & resurrectionis
erimus.

Perficiebatur quoque Baptismus post
Resurrectionem quoad usum & dispensa-
tionem, quando Christus Apostolos
suos misit in universum mundum, ut
docerent omnes gentes baptizantes eos &c.
Matth. ultimo tribuens ipsi potestatem
etiam gentiles baptizandi; & consequen-
ter omnibus imponens præceptum Ba-
ptismum suscipiendi, Marci ultimo: Qui
crediderit & baptizatus fuerit &c. Etenim
licet ante mortem Christi Baptismus esset
institutus & utilis, tamen nondum necessa-
rius, ut infra videbimus.

Et de hac forma, sive præcepto & or-
dine baptizandi omnes gentes, intelligi
posset quod ait Leo Papa Epistola 4.
cap. 3. Dominus Iesus postquam resurrexit
à mortuis, discipulis suis, in quibus omnes Ec-
clesiarum Præsules docebantur, formam &
potestatem tradidit baptizandi, dicens: Eun-
tes ergo nunc docete omnes gentes, ba-
ptizantes eos in nomine Patris, & Filij,
& Spiritus sancti. De quo utique eos ante
passionem potuisset instruere, nisi propriè voluis-
set intelligi regenerationis gratiam ex sua re-
surrectione capisse &c.

In quibus equidem verbis, etiam in
Adversariorum sensu intellectis, Pontifex
nihil definit; sed tantum doctrinaliter
agit, volens Episcopis Siciliae persuadere,
ne Baptismum conferrent in die Epipha-
niæ; sed illum differrent usque ad Retur-
rectionem, & Pentecosten: etsi alioquin
Epistola sit decretalis, seu contineat simul
aliqua decreta.

Et esto contrarium nostræ conclusio-
nis senserit D. Leo, & alij nonnulli Pa-
tres, nobiscum docent D. August. &
plures alij. Ratio quoque adstipulatur.
Quis enim credat Christum in formatio-
ne suæ Ecclesiæ, congregatis jam disci-

pulis in specialem cœtum, non adhibuisse
Baptismum, ianuam & signum Chri-
stianismi? Distulit tamen eum extrinse-
cùs perficere, usque dum in Pentecoste,
lege Euangelicâ promulgatâ, cunctis na-
tionibus obligationem imposuit Ecclesiam
suam intrandi per ejusdem susceptionem.
Quod ergo dicitur in conclusione: Plenè
à Christo institutus, intellige de perfectio-
ne sive plenitudine essentiali & intrin-
seca.

Ex his facillè est respondere ad ea, quæ
Adversarij nobis opponunt. Primò: non
leguntur discipuli ante mortem Christi ba-
ptizasse, nisi vivente Joanne Baptista; ergo
Baptismate Joannis.

Respondeo Primò ex D. August. supra
Epistola 108. Non omnia quæ facta sunt, etiam
scripta inveniuntur.

Respondeo Secundò negando conse-
quentiam; potuit quippe Baptismus Chri-
sti circa principium suæ institutionis usur-
patus, postea pro tempore fuisse intermis-
sus, cum nondum obligaret. Sic enim ne-
que statim post Resurrectionem leguntur
Apostoli baptizasse; sed solum post pro-
mulgationem legis novæ facta in die Pen-
tecosten; quia pro tunc solum Baptismus
incipiebat obligare: quando & ipsi Apo-
stoli antea abluti Baptismo fluminis, rur-
sum baptizati sunt (juxta illud Act. 1.
v. 5. Vos autem baptizabimini Spiritu san-
cto) Baptismo fluminis. Spiritus namque
sanctus (utor verbis D. Gregor. Homil. 30.
in Euang.) repentinò sonitu super discipulos ve-
nit, motusq; carnalium in sui amorem permu-
tavit; & foris apparentibus linguis ignis, in-
tus facta sunt corda flammantia: quia dum
Deum in ignis visione susceperunt, per amorem
suaviter arserunt; repleti utique omnium
charismatum donis: Vt enim is (inquit
Cyrillus catech. 17.) qui aquâ mergitur &
baptizatur, undique ab aquâ circumdatur, sic
illi à Spiritu baptizati, sunt perfecti.

Sanè de hac perfectione & plenitudine
atque copia gratiarum Spiritus sancti in-
telligi debet quod dicitur Joannis 7. vers.
39. Nondum erat Spiritus datus, quia Iesus
nondum erat glorificatus. Alioquin indubi-
tatum est, ante Christi passionem Mariam
Magdalenam, Apostolos & alios invisibi-
liter accepisse Spiritum sanctum, id est,
gratiam sanctificantem.

Opponunt Secundò: Apostoli tunc ig-
norabant mysterium SS. Trinitatis, in quo
tamen datur Baptismus Christi.

Respondeo Primò negando assumptum;
sciverunt siquidem quantum necesse erat
ad preferendam formam, etsi fortè sensum
formæ

20.
Satis ad-
versariorum
argumenta.

2. Aug. 1.

Ad primam
respondetur:
discipuli:
quia non
fuerunt
dum de oco
scipimus

Et potuit
ultrapari, &
post inter-
mitti.
Act. 1.

3. Greg.

Cyrillus

Joan. 7.

21.
Secunda
objectio.

Responde-
tur primò

formæ non intelligerent distinctè & perfectè.

Respondeo Secundò, si probabile sit (de quo infra) Apostolos aliquando baptizasse, etiam post passionem, in solo nomine Jesu; id potius credi potest fuisse factum in principio.

Caterùm (teste Evangelista Joanne cap. ultimo sui Evangelij v. ultimo) Sunt & alia multa, quæ fecit Jesus, & docuit: quasi scribantur per singula, nec ipsum arbitror mundum capere posse eos, qui scribendis sunt libros. Inter illa autem meritò numerari potest privata instructio Apostolorum circa mysterium SS. Trinitatis, & traditio formæ Baptismatis, quam post Resurrectionem suam Christus publicè proposuit Matth. ultimo, præcipiens generaliter Apostolis Baptismum conferre, & toti mundo eum suscipere.

Opponunt Tertiò: Baptismus omnem suam vim habet ex passione Christi.

Respondeo, etiam antiquos Patres omnem gratiam accepisse ex meritis & passione Christi; sed prævisis. Deus (inquit Apostolus ad Ephes. 1. v. 3.) & Pater Domini nostri Jesu Christi benedixit nos omni benedictione spiritali, in celestibus in Christo; sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem; ut essemus sancti, prædesinans nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum, in ipsum, secundum placitum voluntatis sue &c.

Et si à me queratur, quomodò præmium, scilicet collatio gratiæ, in antiquis Patribus præcesserit meritum Christi, quo illis meruit illius gratiæ collationem? Respondeo cum Doctore Subtili 3. d. 19. q. 1. n. 10. Quòd meritum Christi prævidebatur ab æterno, & ut sic prævisum acceptum fuit, ut aliquid boni conferretur electis ratione illius antiquam exhiberetur; ut scilicet eis, qui præcesserunt exhibitionem passionis eius, dimitteretur originale, & conferretur gratia.

Probat exemplo ex D. Anselmo lib. 2. Cur Deus homo; cap. 16. Esto (inquit) quòd multi offenderint unum regem, & pro offensa exulant, venit unus innocens de sanguine illorum, & promittit facere unum opus pro rege placitum ei certo die statuto, ut rex remittat eis offensam, & reconcilietur eis. Rex acceptando servitium promissum remittit offensam, & si aliquis eorum deliquerit, si satisfacere & penitere voluerit, promittit ei iterum offensam illam dimittere, protestando tamen quòd nullus eorum, qui fuerint inimici, intrabunt palatium suum; quousque servitium innocentis impleatur. Sic hic, passio Christi hominibus innocentibus ab æterno prævisæ, ut exhibenda in certo tempore, fuit multum

accepta Trinitati, & pro ista omnibus credentibus illam exhibendam in tempore remisit offensam, quam contraxerant ex Adam, & quam postea commiserant, si penitere voluerint: non tamen accepit eam tantum, ut aliquis ingrederetur palatium suum æternum, antequam passio exhiberetur in effectu. Isto modo remisit Patribus offensam in circumcissione, sicut nobis in Baptismo: sed nullus est ingressus in palatium ante Passionem exhibitam.

Opponunt Quartò; ad Scripturas & conjecturas ex illis supra à nobis desumptas, Responderi potest: Primò, Christum dici baptizasse (esto Baptismo Joannis) per discipulos, tamquam famulos, sicut Dominus per famulum dicitur aliquod facere.

Secundò, quòd discipuli Joannis conquirerentur, causam fuisse, quia indignabantur aliquos alios, præsertim alterius congregationis, se immiscere in baptizando, quod Joannes solus hæcenus fecerat.

Tertiò, quòd Judæi non apprehenderint hunc esse Baptismum, quem Joannes prædixerat, vel audiendo quòd uterentur ipsa Joannis formâ, vel certè intelligendo ex ore discipulorum aut Christi, Baptismum à Joanne prædictum venturum fore postea; non enim omnia (ut mox diximus) sunt scripta.

Fateor: sic quodammodò eluduntur conjecturæ; interim ad summum ostenditur Scripturas citatas omninò non convincere, adeoque contrariam sententiam probabiliter posse sustineri, quod supra concessi. Solum noto ultimam elusionem gratiæ profus confingi sine fundamento contra communem conceptum, quem ex plano contextu & serie rerum gestarum, prout in Evangelio referuntur, quilibet prudens non præoccupatus statim eliceret.

Ex eodem textu & serie facile quisque colligit, Sacramentum Baptismi non esse institutum antequam Christus baptizaretur à Joanne, vel etiam dum baptizaretur: cum enim esset janua novæ Legis, ante hujus prædicationem non conveniebat illud institui. Potro priusquam Christus baptizaretur à Joanne, nondum inceperat docere; ut patet ex Luc. 3. v. 21. Factum est autem cum baptizaretur omnis populus, & Jesu baptizato & orante, apertum est calum &c. Sequitur v. 23. Et ipse Jesus erat incipiens quasi annorum triginta. initium autem doctrinæ ejus narratur capite sequenti; postquam enim Evangelista exposuisset tentationem Christi in deserto à diabolo, & consummationem tentationis, & regressam Jesu in Galilæam, subdit v. 15. Et ipse docebat in

Hh 2

synagogis

Respondeo

Joan. ult.

Apostoli sciverunt ex privata instructione mysterium SS. Trinitatis.

22.

Respondeo ad tertium, quòd Baptismus habuerit vim ex Christi meritibus prævisis; Ephef. 1.

Potest etiam præcedere meritum tempore.

Secus.

Quod ostenditur pulchro ex D. Anselmo exemplo.

Applicatur meritibus Christi.

23. Quarta obiectio.

Respondeo Scripturas citatas non omnino convincere.

24.

Non conveniebat Baptismus institui ante novæ Legis prædicationem; Luc. 3.

Que prædicatione non fuit facta ante Baptismum datum Christo.

synagogis eorum, & magnificabatur ab omnibus.

Cum ante illum non legatur habuisse discipulos Mar. 2.

Neque legitur antecederet ad Baptismum Joannis habuisse illos discipulos; sed postquam traditus est Joannes (ait Evangelista Mar. c. 1. v. 14.) venit Iesus in Galileam predicans Evangelium regni Dei &c. Subjungitque v. 16. & 17. Et preteriens secus mare Galilee, vidit Simonem & Andream fratrem eius, mittentes retia in mare (erant enim piscatores) & dixit eis Iesus: Venite post me, & faciam vos fieri piscatores hominum. Et protinus relinquit retibus secuti sunt eum. Qui & fuerunt primi ejus discipuli. Unde dicebat Petrus Actor. 1. v. 21. Oportet ergo ex his viris, qui nobiscum sunt congregati in omni tempore, quo intravit & exivit inter nos Dominus Iesus incipiens a Baptismate Joannis usque in diem, qua assumptus est &c.

Sed solum post Joannis traditionem.

Act. 1.

Non est autem credibile, instituisse proprium novae Legis Sacramentum, nisi publice & respectively ad Ecclesiam visibilem novi Testamenti, quae non fuit antequam Christus doceret aut haberet discipulos; quippe Ecclesia non est aliud, quam cœtus hominum Christianae fidei professione ac Sacramentorum participatione sub uno legitimo pastore coadunatorum. Adde, quod pro tunc nullus poterat esse usus novi Baptismatis durante adhuc Baptismo Joannis, qui erat dispositio ad ipsum.

25.

Simul fuit Baptismus Christi & Baptismus Joannis.

Convincitur ergo institutionem Sacramenti Baptismatis non præcessisse illud tempus, quo Christus à Joanne fuit baptizatus. Concomitantiam videntur astruere aliqui Patres, sed etiam absque sufficienti fundamento sive ex Scriptura, sive ex ratione, nisi intelligantur (sicut commodè possunt intelligi) de materiae designatione & aliquali sanctificatione, dedicatione videlicet, sive benedictione quadam externa, sicuti modò fons baptismalis speciali ritu benedicatur. Ita explicat Scotus 4.

Scotus.

d. 3. q. 4. n. 2. ibi: Quando tamen primò fuit institutus, debium est. Non quidem quando Christus baptizabatur à Joanne; quia ille non fuit Baptismus Christi, id est, in forma Christi, sed in forma Joannis; tamen Christus dedicavit tunc aquam tamquam materiam idoneam suo Baptismo ex contactu suae mundissimae carnis.

Sed solum quoad materiam designationem & quandam sanctificationem.

Quòd autem Sancti Patres ita possint, imò debeant explicari, probatur: quia etiam illi, qui docent Baptismum solum esse institutum post passionem, asserunt nihilominus Christum suo Baptismo sanctificasse aquas &c. ut patet apud Tertull. lib. adversus Judæos cap. 8.

Sic possunt & debent Sancti PP. intelligi.

Accedit, quòd institutio Sacramentorum sic actus personae communis & legis-

latoris, quam Christus in suo Baptismo non sustinuit; sed privatam potius & penitentis.

Alioquin Christus in isto Baptismate ad vivum expressit Baptismum à se instituentium, non solum quoad materiam, per abluitionem scilicet externam corporis, quam in se admisit, sed etiam quoad formam, sive invocationem SS. Trinitatis per apparitionem trium personarum, Patris in voce, Filij in humanitate, Spiritus Sancti in specie columbae; promeruitque tunc sua humilitate, ut Baptismus à se instituentus haberet vim sanctificandi; aquas etiam suo contactu moraliter consecravit (ut supra ex Scoto dixi) sicut v.g. calix nondum consecratus consecratur attacku sanguinis.

16.

Vel etiam quoad formam per invocationem apparitionem

Porro quòd nonnulli dicunt, Joannem tunc à Christo fuisse baptizatum, incertum est, & à multis Patribus negatur. Vide D. Hieronymum in cap. 3. Matth. Damaſc. & alios. Certè si hoc verum fuisset, discipuli Joannis nullam habuissent vel apparentem rationem querelae de Baptismo Christi.

Incertum an tunc Joannes fuit baptizatus

Igitur (ut finem imponamus huic conclusioni) conformius est Scripturae & rationi, Sacramentum Baptismi institutum esse paulò postquam Christus fuit baptizatus, ut quemadmodum tunc incipiebat prædicari lex nova, ita & inciperet janua ejus ac professio. Cumque per primum hominem mors introierit in universos, nisi per hanc januam universi intrent in Ecclesiam Christi, non possunt (inquit Veritas) in regnum caelorum introire.

Concluditur etiam effundit eam esse Scripturae & rationi conformem.

Hinc sequitur examinanda & declaranda ejus essentia; praesenti quidem sectione materia, tamquam pars praecipua & determinabilis; sequenti autem forma, ut posterius adveniens & determinans. Itaque

CONCLUSIO II.

Materia remota Baptismi est aqua vera & naturalis.

IN omni Sacramento, quod consistit in Iusu seu fieri, duplex reperitur materia; una proxima, altera remota, ut suis locis patebit. Materia (inquit Scotus 4. d. 3. q. 3. n. 2. agens de materia hujus Sacramenti) proprie accipiendo, sicut illud in quo est forma rei, est totum illud, quod est ibi sensibile, in quo fundatur relatio signi, quod est formale in Baptismo: sed sicut in illo toto sensibili aliquid est primum.

17. Materia quoad materiam sacramentalem

scilicet